

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS7213/68/91

OPINIA PUBLICZNA O STRAJKACH

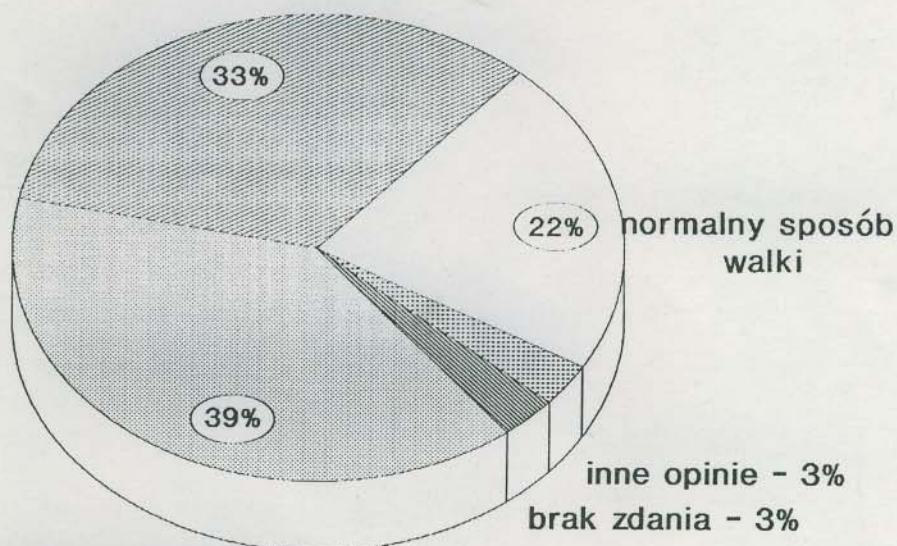
Komunikat z badań

Warszawa, czerwiec 1991 r.

Jednym z widocznych efektów pogarszania się nastrojów społecznych jest nasilenie się strajków i innych akcji protestacyjnych w różnych grupach zawodowych. Celem przeprowadzonego na początku czerwca sondażu CBOS¹ było ustalenie: stosunku społeczeństwa do strajków jako jednej z form protestu świata pracy, stopnia społecznego przyzwolenia na stosowanie tej metody w obecnej sytuacji kraju oraz osobistej gotowości ankietowanych do uczestnictwa w akcjach strajkowych.

Dla ponad jednej piątej respondentów (22%) strajki są normalnym sposobem walki pracowników o poprawę swego bytu. Zdaniem co trzeciego (33%) strajk jest jedyną metodą, za pomocą której można coś osiągnąć, a 39% uważa, że w obecnej sytuacji w ogóle nie powinno się strajkować (rys. 1). Taki rozkład opinii utrzy-

jedyna skuteczna metoda

nie należy strajkować

Rys. 1. Opinie na temat strajków

muje się od lutego br., natomiast rok temu był odmienny. Wprawdzie wówczas niemal identyczny odsetek ankietowanych skłonny był wstrzymać się od sądów wartościujących, uznając protesty pracownicze za rzecz normalną, ale znacznie większy (o 18) opowiedział się przeciw stosowaniu tej metody i jednocześnie mniej (o 20%) było przekonanych, że strajki są jedynym skutecznym sposobem dochodzenia swych praw przez świat pracy (tab. 1).

¹ "Omnibus III" - badanie zrealizowano w dniach 31 maja - 3 czerwca 1991 r. na reprezentatywnej próbie dorosłej ludności Polski (N=1000).

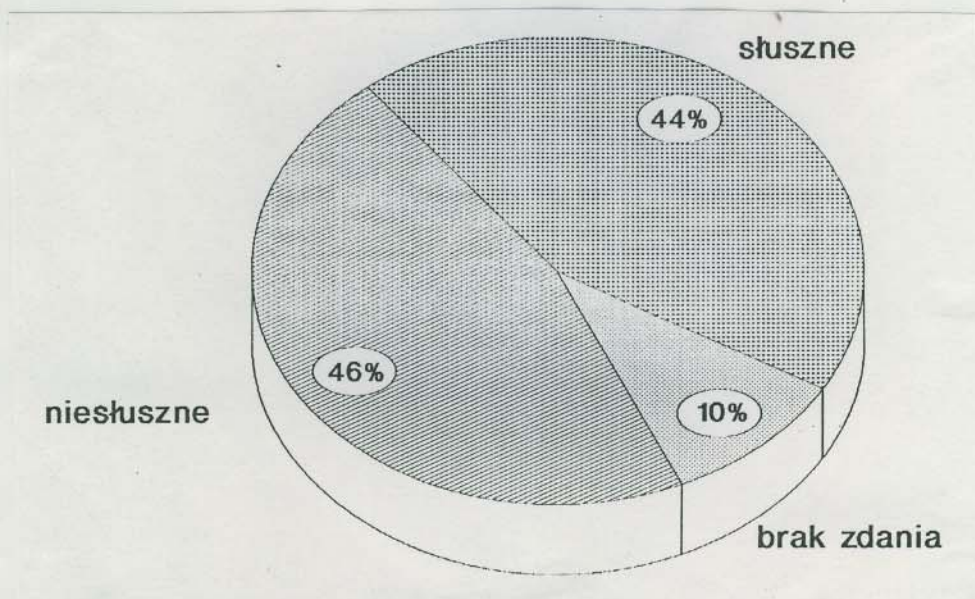
Tabela 1

w procentach

Można się spotkać z różnymi opiniami na temat strajku. Czy według Pana(i):	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	V '90	II '91	VI '91
<i>Jest to normalny sposób walki pracowników o swoje prawa</i>	23	21	22
<i>W obecnej sytuacji tylko za jego pomocą można coś osiągnąć</i>	13	33	33
<i>W obecnej sytuacji w ogóle nie należy strajkować</i>	57	39	39
<i>Mam inny pogląd</i>	5	6	3
<i>Trudno powiedzieć</i>	2	1	3

Wydaje się więc, że w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zmalała wiara w możliwość bezkonfliktowego rozwiązywania problemów pracowniczych, wzrosło natomiast przeświadczenie o bezsensowności ponoszenia wyrzeczeń w imię naprawy gospodarki. Nie oznacza to jednak jednoznacznie przychylnego stosunku społeczeństwa do organizowanych obecnie akcji strajkowych.

Mając na uwadze sytuację gospodarczą kraju, prawie tylu samo ankietowanych uważa strajki za słuszną formę walki o poprawę sytuacji materialnej (44%), co za niesłuszną (46%) - rys. 2.

Rys. 2. Opinie o słuszności strajków w obecnej sytuacji kraju

Najbardziej przekonani o słuszności strajków są najemni pracownicy rolni i robotnicy niewykwalifikowani, najmniej - przedstawiciele inteligencji i kadry kierowniczej. Znacznie częściej prostrajkowi są członkowie związków zrzeszonych w OPZZ niż osoby należące do "Solidarności" (tab. 2 aneksu).

Uogólniając: opinie badanych o strajkach są podzielone. Na podstawie porównania aktualnych wyników z uzyskanymi w maju zeszłego roku i w lutym bieżącego widać rosnące przyzwolenie na popieranie roszczeń płacowych argumentem siły (tab. 2).

Tabela 2

w procentach

<i>Jak Pan(i) myśli, czy w obecnej sytuacji kraju strajki są słuszną, czy też nie są słuszną drogą walki o poprawę warunków życia?</i>	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	V '90	II '91	VI '91
Zdecydowanie słuszną	7 } 26	10 } 41	16 } 44
Raczej słuszną	19 }	31 }	28 }
Raczej niesłuszną	36 } 60	30 } 49	29 } 46
Zdecydowanie niesłuszną	24 }	19 }	17 }
Trudno powiedzieć	14	10	10

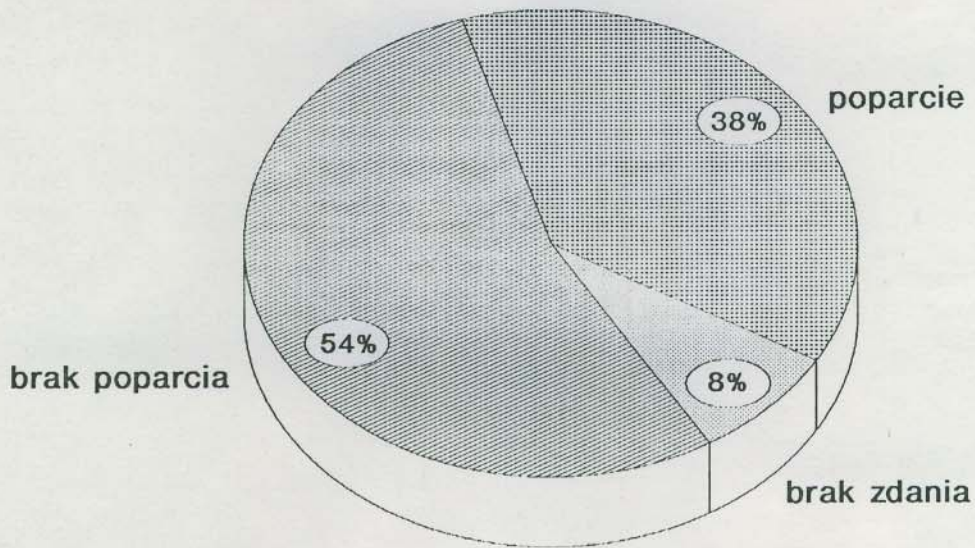
Przekonanie o słuszności strajku jako metody walki o poprawę warunków życia jest silnie związane z oceną dotychczasowych poczynań rządu (tab. 3). Zadowoleni z ich efektów znacznie rzadziej skłonni są zaakceptować czynne formy pracowniczego protestu, niż respondenci krytycznie oceniający dorobek Rady Ministrów. Jednak nawet w tej drugiej grupie ponad jedna trzecia (38%) osób nie uznaje strajku za rzecz słuszną w obecnej sytuacji kraju.

Tabela 3

w procentach

Zadowolenie z dotychczasowych poczynań rządu	Ocena strajków jako metody walki o poprawę warunków życia:		
	słuszną	niesłuszną	brak zdania
Zadowoleni	28	66	6
Niezadowoleni	54	38	8

Akceptacja strajków jako zjawiska nie jest równoznaczna z pozytywnym stosunkiem do ich konkretnych przejawów. Popiera je 38% ankietowanych (z tego 10% *zdecydowanie*), odmawia im poparcia - 54% (w tym 23% *zdecydowanie*) - rys.3. Opinie te nie odbiegają zasa-

Rys. 3. Stosunek do strajków

dniczco od uzyskanych przed czterema miesiącami, są natomiast zdecydowanie bardziej prostrajkowe od zeszłorocznych (tab.4).

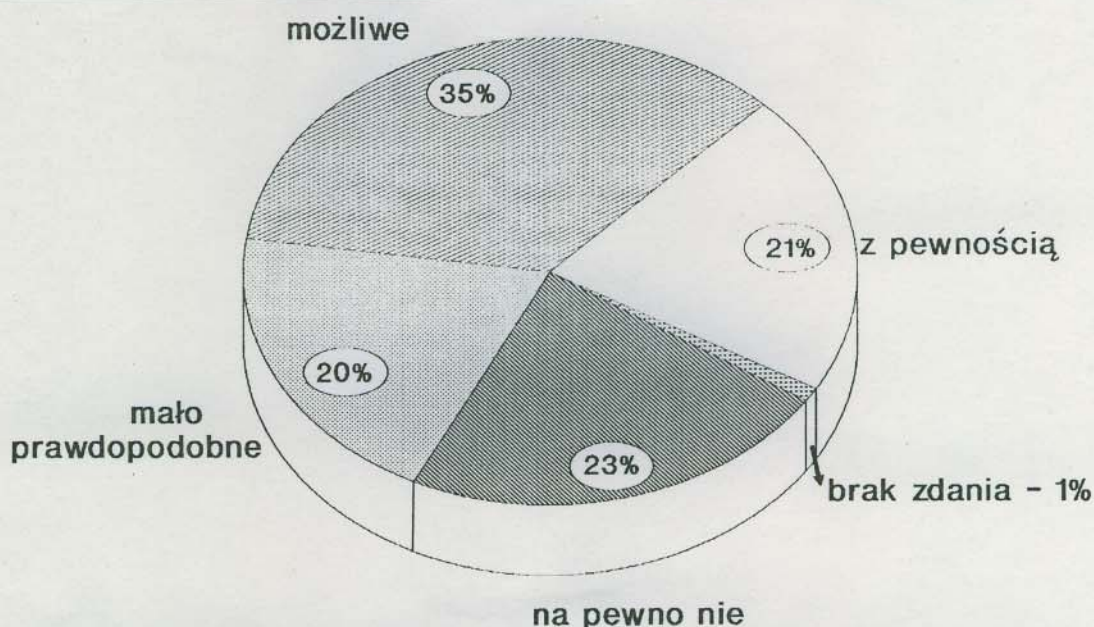
Tabela 4

w procentach

Osobisty stosunek do strajków	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	V '90	II '91	VI '91
Zdecydowanie popiera	5	9	10
Raczej popiera	15	25	28
Raczej nie popiera	39	32	31
Zdecydowanie nie popiera	31	23	23
Trudno powiedzieć	10	11	8

Podobnie jak w przypadku ocen słuszności strajków, pozytywny stosunek do tej formy protestu deklarują najczęściej robotnicy rolni i niewykwalifikowani, natomiast różnice między przedstawicielami dwóch wielkich organizacji związkowych nie są tym razem tak duże (tab. 3 aneksu).

Wypowiadając się w kwestii gotowości osobistego uczestnictwa w spontanicznej akcji strajkowej na terenie własnego zakładu pracy, 21% zatrudnionych stwierdziło, że z całą pewnością wzięłoby w niej udział, 35% dopuszcza taką ewentualność, dla 20% ankietowanych osobisty udział jest mało prawdopodobny, a 23% całkowicie odrzuca taką możliwość (rys. 4).

Rys. 4. Deklaracja uczestnictwa w spontanicznym strajku we własnym zakładzie pracy

W porównaniu z lutowymi deklaracjami obecne wyniki wydają się wskazywać na nieco większą wstrzemięźliwość aktywnej zawodo-wo części społeczeństwa (tab. 5)

Tabela 5

Jeżeli w Pana(i) zakładzie zorganizowano by spontaniczny strajk, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nim udział?	w procentach	
	Wskazania respondentów według terminów badań:	
	II '91	VI '91
Z całą pewnością	24	21
Możliwe	33	35
Mało prawdopodobne	17	20
Na pewno nie	24	23
Trudno powiedzieć	2	1

Gotowość udziału w protestach ma pewien związek z wiekiem, wykształceniem i miejscem zamieszkania (jest częstsza u ludzi młodych, posiadających niższe wykształcenie i mieszkających na wsi),

najsilniej jednak różnicuje je przynależność społeczno-zawodowa. Najczęściej zdecydowane, choć odmienne stanowiska zajmują robotnicy rolni (44% deklaruje pewny udział w strajkach) oraz inteligenci (45% z nich nie jest zainteresowanych przerwaniem pracy). Zwraca uwagę również duża grupa (51%) pracowników handlu i usług, dopuszczających możliwość swego udziału w akcjach protestacyjnych (tab. 4 aneksu).

Równo podzielone są opinie dotyczące słuszności podejmowania negocjacji ze strajkującymi załogami w przypadku akcji spontanicznych, tzn. nie organizowanych przez związki zawodowe. Za prowadzeniem rozmów w takiej sytuacji opowiada się 40% respondentów, przeciw - 41%.

			CBOS
<i>A czy, Pana(i) zdaniem, powinno się negocjować w sytuacji, gdy strajk jest organizowany spontanicznie, nie przez organizacje związkowe?</i>			
<i>Zdecydowanie tak</i>	17%	}	40%
<i>Raczej tak</i>	23%		
<i>Raczej nie</i>	24%	}	41%
<i>Zdecydowanie nie</i>	17%		
<i>Trudno powiedzieć</i>	19%		

Zwolennikami negocjacji z samorzutnie protestującymi załogami są najczęściej najemni robotnicy rolni (w przeważającej części pracownicy PGR-ów), najrzadziej osoby ze środowisk inteligencji, kadry kierowniczej oraz prywatni przedsiębiorcy (tab. 5 aneksu).

Opinie o słuszności podejmowania negocjacji są związane z gotowością osobistego udziału w spontanicznie organizowanych strajkach (tab. 6). Zastanawia jednak stosunkowo duży odsetek opowiadających się przeciw prowadzeniu negocjacji wśród osób deklarujących pewne bądź prawdopodobne uczestnictwo w takich akcjach. Można na tej podstawie przypuszczać, że dla około 20% zatrudnionych strajkowanie jest niejako sztuką dla sztuki.

Tabela 6

w procentach

Czy powinno się negocjować, gdy strajk jest spontaniczny?	Deklaracja osobistego udziału w spontanicznym strajku:			
	pewny	możliwy	mało prawdopodobny	nie weźmie udziału
Tak	59	52	29	20
Nie	35	37	55	63
Brak zdania	6	11	16	17

Największa grupa uczestników sondażu (42%) reprezentuje pogląd, że negocjacyjnymi partnerami protestujących pracowników powinni być przedstawiciele dyrekcji przedsiębiorstwa. Co czwarty badany opowiada się za udziałem w rozmowach przedstawicieli władz państwowych, a mniej więcej co dziesiąty (11%) - władz lokalnych. Ponad jedna piąta postuluje inne rozwiązania bądź nie ma zdania w tej kwestii.

		CBOS
<i>Kto, Pana(i) zdaniem, powinien prowadzić negocjacje ze strajkującymi i podpisywać porozumienia z komitetami strajkowymi? Czy powinni to być przedstawiciele:</i>		
<i>dyrekcji przedsiębiorstwa</i>	42%	
<i>władz lokalnych</i>	11%	
<i>władz państwowych</i>	25%	
<i>Inna odpowiedź</i>	2%	
<i>Trudno powiedzieć</i>	20%	

Najczęściej reprezentantów rządu w roli negocjatorów chcieliby widzieć rolnicy indywidualni i robotnicy rolni (tab. 6 aneksu).

x

x

x

Wyniki czerwcowego sondażu wskazują, że opinie o strajkach są podzielone. Na podstawie zróżnicowań socjodemograficznych można wyróżnić grupy społeczne (najemni robotnicy rolni, rolnicy indywidualni, robotnicy niewykwalifikowani) i części kraju (szczególnie region północno-wschodni - okolice Białegostoku), w których występuje pozytywniejsze niż w całej zbiorowości nastawienie do tej formy protestu. Obecnie stosunek opinii publicznej do strajków jest bardziej przychylny niż w połowie ubiegłego roku, nie zmienił się natomiast istotnie w porównaniu z lutym br.

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Opinie na temat strajku:			Inne opinie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
	jest normalnym sposobem walki pracowników o swoje prawa	w obecnej sytuacji tylko w ten sposób można coś osiągnąć	w obecnej sytuacji w ogóle nie należy strajkować			
Ogółem	22	33	39	3	2	1000
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	26	32	38	4	1	477
Kobiety	19	34	41	2	4	523
<u>Wiek</u>						
Do 24	31	26	40	3	1	108
25-29	21	40	33	0	6	98
30-39	23	38	33	4	2	233
40-49	17	38	38	4	3	191
50-59	17	29	48	3	3	143
60 lat i więcej	25	27	44	3	0	227
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	21	39	35	2	3	422
Miasto	23	28	43	4	2	578
<u>Wielkość miasta</u>						
Do 20 tys.	22	41	32	5	0	108
21-100	25	32	38	4	2	186
101-500	20	23	50	4	3	165
501 tys. i więcej mieszkańców	26	19	49	6	0	119
<u>Region</u>						
Środkowy (Warszawa)	22	22	52	2	2	162
Północno-wschodni (Białystok)	37	30	20	9	4	79
Północny (Gdańsk)	26	35	34	2	3	95
Południowy (Katowice)	21	21	52	5	1	172
Południowo-wschodni (Kraków)	16	44	32	3	5	151
Środkowowschodni (Lublin)	14	39	41	1	5	81
Środkowozachodni (Poznań)	19	43	35	2	0	141
Południowo-zachodni (Wrocław)	29	35	34	1	2	119
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	24	37	34	3	3	419
Zasadnicze zawodowe	18	38	40	1	2	248
Średnie	24	25	45	4	2	264
Wyższe	22	23	45	9	1	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja, kadra kierownicza	23	17	51	8	0	47
Pozostali umysłowi	24	24	44	6	2	214
Pracownicy handlu i usług	21	42	32	2	3	62
Robotnicy wykwalifikowani	24	31	41	2	1	269
Robotnicy niewykwalifikowani	22	32	40	4	1	130
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	17	53	23	0	6	47
Rolnicy	18	43	34	2	3	186
Prywatni przedsiębiorcy	24	32	39	3	3	38
<u>Dochody osobiste respondenta</u>						
Do 450 tys. zł	15	42	42	0	0	59
451-700	26	31	38	2	4	164
701-950	21	40	34	3	1	181
951-1200	22	37	35	2	3	174
1201-1450	19	27	44	7	3	110
1451-1700	30	30	37	2	0	92
1701-1950	14	29	49	4	4	51
1951-2200	20	25	51	2	2	59
Powyżej 2200 tys. zł	23	27	42	7	1	104
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>						
Lewicowe	27	49	21	3	0	157
Centrowe	20	34	40	4	3	409
Prawicowe	25	30	41	2	2	290
Trudno powiedzieć	19	17	58	2	4	117
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>						
Należący do:						
NSZZ "Solidarność"	20	30	46	2	1	80
Skupionych w OPZZ	10	32	49	7	2	41
Innych	26	33	30	7	4	27
Nie należący do żadnych	23	33	39	3	2	835
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>						
Dobry	22	20	54	3	1	267
Zły	23	42	31	3	2	534
Trudno powiedzieć	21	27	42	4	6	199

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Opinie o słuszności strajków w obecnej sytuacji kraju:					Liczba osób
	zdecydowa- nie słusz- ne	raczej słuszne	raczej niesłusz- ne	zdecydowa- nie niesłusz- ne	trudno powie- dzieć	
Ogółem	16	28	29	17	9	1000
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	17	31	27	18	7	477
Kobiety	15	26	31	16	12	523
<u>Wiek</u>						
Do 24	13	33	31	18	5	108
25-29	18	32	30	9	11	98
30-39	16	28	34	15	7	233
40-49	14	33	22	21	9	191
50-59	15	25	29	17	14	143
60 lat i więcej	19	23	29	19	11	227
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	18	30	25	13	13	422
Miasto	14	27	32	20	7	578
<u>Wielkość miasta</u>						
Do 20 tys.	17	32	29	14	8	108
21-100	14	30	29	20	7	186
101-500	14	25	40	16	5	165
501 tys. i więcej mieszkańców	13	21	29	33	5	119
<u>Region</u>						
Środkowy (Warszawa)	16	20	31	25	7	162
Północno-wschodni (Białystok)	25	32	27	6	10	79
Północny (Gdańsk)	16	28	32	20	4	95
Południowy (Katowice)	14	24	31	20	10	172
Południowo-wschodni (Kraków)	13	30	34	7	15	151
Środkowowschodni (Lublin)	17	20	21	25	17	81
Środkowozachodni (Poznań)	13	40	27	16	4	141
Południowo-zachodni (Wrocław)	18	32	24	16	9	119
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	19	33	23	12	13	419
Zasadnicze zawodowe	18	27	32	16	7	248
Średnie	13	25	33	22	7	264
Wyższe	6	17	39	32	6	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja, kadra kierownicza	8	13	38	36	4	47
Pozostali umysłowi	11	24	37	22	6	214
Pracownicy handlu i usług	14	31	32	11	11	62
Robotnicy wykwalifikowani	17	30	26	17	9	269
Robotnicy niewykwalifikowani	21	30	28	12	8	130
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	28	38	17	4	13	47
Rolnicy	17	30	25	13	16	186
Prywatni przedsiębiorcy	16	26	24	24	10	38
<u>Dochody osobiste respondenta</u>						
Do 450 tys. zł	19	30	25	22	3	59
451-700	21	23	31	12	13	164
701-950	16	34	25	17	8	181
951-1200	18	34	22	14	11	174
1201-1450	8	27	34	18	13	110
1451-1700	21	22	36	13	9	92
1701-1950	16	23	22	31	8	51
1951-2200	8	22	30	27	12	59
Powyżej 2200 tys. zł	11	28	39	17	4	104
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>						
Lewicowe	23	39	28	4	5	157
Centrowe	14	27	30	19	10	409
Prawicowe	15	27	31	18	9	290
Trudno powiedzieć	19	26	18	24	13	117
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>						
Należący do:						
NSZZ "Solidarność"	12	27	29	24	7	80
Skupionych w OPZZ	27	27	29	12	5	41
Innych	26	33	22	11	7	27
Nie należący do żadnych	15	28	29	17	10	835
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>						
Dobry	10	24	33	27	5	267
Zły	20	32	26	12	9	534
Trudno powiedzieć	12	23	32	16	17	199

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Stosunek do strajków w obecnej sytuacji:					Liczba osób
	zdecydowane poparcie	raczej poparcie	raczej brak poparcia	zdecydowany brak poparcia	trudno powiedzieć	
Ogółem	9	28	31	23	8	1000
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	11	28	33	20	7	477
Kobiety	8	28	30	25	9	523
<u>Wiek</u>						
Do 24	6	30	31	24	9	108
25-29	9	34	26	23	7	98
30-39	10	33	36	14	7	233
40-49	7	29	33	24	7	191
50-59	8	22	32	27	10	143
60 lat i więcej	14	24	26	27	9	227
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	13	28	29	17	12	422
Miasto	7	28	33	27	5	578
<u>Wielkość miasta</u>						
Do 20 tys.	8	38	31	18	5	108
21-100	6	30	33	24	8	186
101-500	10	21	38	26	5	165
501 tys. i więcej mieszkańców	2	29	28	39	2	119
<u>Region</u>						
Środkowy (Warszawa)	10	14	32	36	8	162
Północno-wschodni (Białystok)	19	33	25	16	6	79
Północny (Gdańsk)	7	32	33	29	8	95
Południowy (Katowice)	12	22	26	34	6	172
Południowo-wschodni (Kraków)	5	36	36	11	12	151
Środkowowschodni (Lublin)	12	20	36	18	14	81
Środkowozachodni (Poznań)	4	35	37	16	7	141
Południowo-zachodni (Wrocław)	11	39	23	20	6	119
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	12	34	23	20	11	410
Zasadnicze zawodowe	12	28	34	18	8	248
Średnie	6	21	40	27	6	264
Wyższe	0	22	36	39	3	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja, kadra kierownicza	2	25	30	43	0	47
Pozostali umysłowi	5	23	39	28	5	214
Pracownicy handlu i usług	5	39	24	23	10	62
Robotnicy wykwalifikowani	12	26	31	20	10	260
Robotnicy niewykwalifikowani	8	37	26	23	6	130
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	13	34	28	13	13	47
Rolnicy	14	28	28	17	12	186
Prywatni przedsiębiorcy	13	24	34	26	3	38
<u>Dochody osobiste respondenta</u>						
Do 450 tys. zł	15	32	32	20	0	59
451-700	12	28	29	20	11	164
701-950	12	32	22	22	12	181
951-1200	10	32	33	17	7	174
1201-1450	4	24	33	26	13	110
1451-1700	8	29	35	23	5	92
1701-1950	6	20	35	35	4	51
1951-2200	7	22	42	22	7	59
Powyżej 2200 tys. zł	8	26	35	28	4	104
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>						
Lewicowe	14	41	26	11	8	157
Centrowe	7	27	31	24	11	409
Prawicowe	9	30	33	22	5	290
Trudno powiedzieć	12	19	30	33	6	117
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>						
Należący do:						
NSZZ "Solidarność"	6	25	39	26	4	80
Skupionych w OPZZ	10	27	24	29	10	41
Innych	18	30	22	22	7	27
Nie należący do żadnych	10	28	32	22	8	835
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>						
Dobry	3	24	31	36	6	267
Zły	14	33	29	17	7	534
Trudno powiedzieć	6	22	36	20	16	199

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Jeżeli w Pana(i) zakładzie zorganizowano by spontaniczny strajk, to czy wziął(ęta)by Pan(i) w nim udział?</i>					Liczba osób
	z całą pewnością	możliwe	mało prawdopodobne	na pewno nie	trudno powiedzieć	
Ogółem	21	35	20	23	1	636
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	23	34	19	22	1	348
Kobiety	19	35	20	24	1	288
<u>Wiek</u>						
Do 24	25	35	21	17	3	72
25-29	23	41	15	16	5	75
30-39	23	38	21	16	1	195
40-49	23	30	16	31	1	145
50-59	13	33	29	26	0	86
60 lat i więcej	19	29	14	38	0	63
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	26	36	17	20	1	245
Miasto	18	34	21	25	2	391
<u>Wielkość miasta</u>						
Do 20 tys.	15	33	28	24	0	66
21-100	22	36	24	16	2	139
101-500	17	33	20	26	4	108
501 tys. i więcej mieszkańców	17	31	13	40	0	78
<u>Region</u>						
Środkowy (Warszawa)	18	26	17	38	1	109
Północno-wschodni (Białystok)	36	32	15	13	4	53
Północny (Gdańsk)	11	49	24	16	0	70
Południowy (Katowice)	21	27	23	26	3	111
Południowo-wschodni (Kraków)	21	35	27	14	2	93
Środkowowschodni (Lublin)	19	40	13	28	0	47
Środkowozachodni (Poznań)	23	38	16	22	0	91
Południowo-zachodni (Wrocław)	24	39	14	21	2	62
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	26	36	17	19	2	190
Zasadnicze zawodowe	24	33	24	18	0	197
Średnie	16	35	18	29	2	191
Wyższe	14	31	19	33	3	58
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja, kadra kierownicza	13	32	8	45	3	38
Pozostali umysłowi	15	35	22	26	1	156
Pracownicy handlu i usług	9	51	16	24	0	45
Robotnicy wykwalifikowani	24	33	22	18	2	185
Robotnicy niewykwalifikowani	24	36	24	13	3	70
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	44	28	24	4	0	25
Rolnicy	28	33	12	28	0	86
Prywatni przedsiębiorcy	21	25	18	36	0	28
<u>Dochody osobiste respondenta</u>						
Do 450 tys. zł	20	30	12	37	0	40
451-700	34	39	14	11	2	64
701-950	29	39	13	19	0	112
951-1200	20	39	20	17	4	116
1201-1450	18	38	24	19	1	79
1451-1700	21	25	30	22	1	71
1701-1950	14	17	28	42	0	36
1951-2200	17	30	17	32	2	40
Powyżej 2200 tys. zł	12	35	20	33	0	76
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>						
Lewicowe	43	30	17	10	0	96
Centrowe	18	37	23	22	0	261
Prawicowe	15	37	19	27	2	193
Trudno powiedzieć	25	25	14	34	3	73
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>						
Należący do:						
NSZZ "Solidarność"	17	22	29	26	6	72
Skupionych w OPZZ	16	39	29	16	0	38
Innych	23	29	12	35	0	17
Nie należący do żadnych	22	36	18	23	1	497
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>						
Dobry	10	36	17	35	1	173
Zły	25	37	18	19	1	339
Trudno powiedzieć	26	27	27	18	2	124

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka badanych	Czy powinno się negocjować w przypadku spon- tanicznych strajków?					Liczba osób
	zdecydo- wanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydo- wanie nie	trudno po- wiedzieć	
Ogółem	17	23	25	17	19	1000
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	20	22	25	19	14	477
Kobiety	14	23	24	15	24	523
<u>Wiek</u>						
Do 24	15	20	33	17	15	108
25-29	18	17	32	15	17	98
30-39	21	24	28	13	13	233
40-49	15	27	25	21	12	191
50-59	13	29	13	17	28	143
60 lat i więcej	15	17	21	17	29	227
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	18	22	22	14	23	422
Miasto	15	23	26	19	17	578
<u>Wielkość miasta</u>						
Do 20 tys.	18	24	26	21	10	108
21-100	16	26	25	17	16	186
101-500	13	25	28	15	19	165
501 tys. i więcej mieszkańców	16	14	26	23	20	119
<u>Region</u>						
Środkowy (Warszawa)	12	18	23	26	20	162
Północno-wschodni (Białystok)	21	23	27	6	23	79
Północny (Gdańsk)	14	21	26	22	17	95
Południowy (Katowice)	21	23	13	20	22	172
Południowo-wschodni (Kraków)	15	23	28	17	17	151
Środkowoschodni (Lublin)	20	25	15	2	38	81
Środkozachodni (Poznań)	11	28	33	14	14	141
Południowo-zachodni (Wrocław)	23	20	33	14	10	119
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	18	23	20	12	26	419
Zasadnicze zawodowe	14	23	29	18	16	248
Średnie	15	22	26	23	14	264
Wyższe	22	19	29	17	13	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja, kadra kierownicza	15	17	23	34	11	47
Pozostali umysłowi	14	22	33	19	13	214
Pracownicy handlu i usług	10	31	31	10	19	62
Robotnicy wykwalifikowani	19	22	24	17	17	269
Robotnicy niewykwalifikowani	16	28	20	11	24	130
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	36	13	13	11	28	47
Rolnicy	16	24	19	13	28	186
Prywatni przedsiębiorcy	13	8	24	37	18	38
<u>Dochody osobiste respondenta</u>						
Do 450 tys. zł	12	30	27	14	17	59
451-700	16	26	22	12	24	164
701-950	19	19	28	14	20	181
951-1200	10	24	28	17	21	174
1201-1450	15	18	24	23	19	110
1451-1700	30	25	16	15	13	92
1701-1950	18	18	20	20	25	51
1951-2200	15	29	22	17	17	59
Powyżej 2200 tys. zł	17	20	28	23	11	104
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>						
Lewicowe	24	31	22	8	16	157
Centrowe	15	22	24	20	18	409
Prawicowe	18	19	30	17	17	290
Trudno powiedzieć	14	17	19	20	30	117
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>						
Należący do:						
NSZZ "Solidarność"	14	24	24	21	17	80
Skupionych w OPZZ	19	19	22	19	19	41
Innych	22	33	15	22	7	27
Nie należący do żadnych	17	22	25	16	19	835
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>						
Dobry	9	25	27	24	15	267
Zły	20	23	24	14	19	534
Trudno powiedzieć	19	18	24	15	25	199

Tabela 6

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Kto powinien prowadzić negocjacje ze strajkującymi i podpisywać porozumienia z komitetami strajkowymi? Czy powinni to być przedstawiciele:</i>					Liczba osób
	dyrekcji przedsiębiorstwa	władz lokalnych	władz państwowych	ktoś inny	trudno powiedzieć	
Ogółem	42	11	25	2	20	1000
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	42	13	26	2	16	477
Kobiety	42	9	24	1	24	523
<u>Wiek</u>						
Do 24	48	11	28	0	13	108
25-29	40	14	23	5	17	98
30-39	50	12	23	2	12	233
40-49	45	12	25	0	18	191
50-59	37	9	25	1	27	143
60 lat i więcej	32	8	28	2	30	227
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	38	6	31	2	22	422
Miasto	44	14	21	2	19	578
<u>Wielkość miasta</u>						
Do 20 tys.	50	16	22	0	12	108
21-100	48	10	21	2	19	186
101-500	38	15	23	1	23	165
501 tys. i więcej mieszkańców	42	20	17	3	18	119
<u>Region</u>						
Środkowy (Warszawa)	48	15	16	2	19	162
Północno-wschodni (Białystok)	32	2	37	1	28	79
Północny (Gdańsk)	55	10	20	1	14	95
Południowy (Katowice)	43	6	25	1	25	172
Południowo-wschodni (Kraków)	40	8	25	5	21	151
Środkowowschodni (Lublin)	31	14	21	0	35	81
Środkowozachodni (Poznań)	40	18	27	1	14	141
Południowo-zachodni (Wrocław)	39	13	37	1	10	119
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	35	8	29	1	26	419
Zasadnicze zawodowe	41	12	26	2	18	248
Średnie	51	13	20	2	13	264
Wyższe	48	14	19	4	14	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja, kadra kierownicza	53	25	6	4	11	47
Pozostali umysłowi	51	10	23	1	14	214
Pracownicy handlu i usług	32	16	29	0	23	62
Robotnicy wykwalifikowani	48	10	19	2	20	269
Robotnicy niewykwalifikowani	41	7	28	1	23	130
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	38	6	34	2	19	47
Rolnicy	26	10	34	2	28	186
Prywatni przedsiębiorcy	29	24	32	3	13	38
<u>Dochody osobiste respondenta</u>						
Do 450 tys. zł	37	5	32	0	25	59
451-700	38	8	25	1	27	164
701-950	41	8	29	1	21	181
951-1200	40	8	33	2	17	174
1201-1450	49	13	22	3	14	110
1451-1700	48	12	21	2	17	92
1701-1950	29	29	16	4	22	51
1951-2200	44	10	19	2	25	59
Powyżej 2200 tys. zł	48	17	20	1	13	104
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>						
Lewicowe	32	13	35	1	19	157
Centrowe	47	10	21	3	19	409
Prawicowe	46	13	25	0	15	290
Trudno powiedzieć	30	5	25	2	38	117
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>						
Należący do:						
NSZZ "Solidarność"	45	14	21	2	17	80
Skupionych w OPZZ	34	17	32	2	15	41
Innych	41	11	37	0	11	27
Nie należący do żadnych	42	10	25	2	21	835
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>						
Dobry	51	11	22	1	15	267
Zły	36	13	28	2	21	534
Trudno powiedzieć	45	6	24	0	25	199